

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32,—
polletno Din 16,—, četrt-
letno Din 9,—, inozemstvo
Din 64,—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inzeratov: cela
stran Din 2000,—, pol stra-
ni Din 1000,—, četrti stran
Din 500,—, 1/2 strani Din 250,—
1/4 str. Din 125,—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

O lovskem zakonu.

Piša kmet iz Svetine pri Celju.

Pripravlja se, kakor se je poročalo, novi lovski zakon. Ob tej priliki je primerno, da spregovorimo tudi mi kmetje. Ker je letošnje zimo zopet naredil zajec na našem sadnem drevju ogromno škodo, je gotovo upravičeno, da se napove neizprosni boj temu kmetijskemu škodljivcu, ki uživa ugodnosti starega lovskega zakona. Drugi zakoni se na razne načine spreminjajo, zakaj bi se še ta ne smel? Koliko se trudimo z mladim sadnim drevjem, da ga spravimo na noge, da začne lepo roditi! Potem pa pride zajec in ta ga popolnoma uniči. Kdo bo plačal škodo, ki se skoraj ceniti ne da? Stare zakupne pogodbe naj bi se razveljavile. Tisti denar, ki ga dobi občina za lov, smo pripravljene kmetje dati v občinsko blagajno, samo da se nam dovoli nastopati proti temu škodljivcu. Saj nam divjačina desetkrat, včasih celo stokrat več škode naredi, kakor znašajo tisti dinarji, ki od lovske zakupnine pridejo na enega kmeta. Kdor pa hoče divjačino gojiti, naj jo goji v gozdu, ločenem od drugih zemljišč, ne pa tako, da se prosto sprehaja ter nam pridelke uničuje. Lovski zakupniki in lovska gospoda naj imajo svojo zabavo v večjih gozdih, katere lahko vzamejo v zakup. Po njivah, travnikih, pašnikih,

vinogradih in vrtovih pa naj se kmetu dovoli, da se brani zoper škodljivce. Če sedaj kmet ustrelj na svoji njivi zajca, ki mu je pridelke žrl, gre takoj v zapor, je ob drago puško, ima stroške v denarju, pri sodnji pa mu ostane zapisano, da je bil kaznovan zaradi lovske tatvine. Z veliko težavo obdelujemo zemljo ter plačujemo davek od nje, pridelkov si pa ne smemo braniti, ki nam jih divjačina uničuje. — Tudi gnezda lisic, jazbecov in jastrebov, teh največjih sovražnikov naše perutnine, naj se dovoli prosto pokončavati. Dokler se lovski zakon v toliko ne spremeni, bomo kmetje vedno veliko škodo trpeli. Zato prosimo vse merodajne oblasti in tudi vse činitelje pri sadjarstvih in kmetijskih organizacijah, da delujejo na to, da dobimo kmetu pravičen lovski zakon!

*

O povračilu škode po divjačini.

Glede povračila škode, ki jo povzročajo ali lovci ali pa lovske živali na zemljiščih in na poljskih pridelkih, velja lovski zakon za bivšo vojvodino Štajersko z dne 21. septembra 1906, dež. zak. štev. 5 iz leta 1907, ki določa, da je za povračilo te škode odgovoren vsakokratni lovski upravičenec.

Ako se stranke ne morejo sporazumeti radi višine in povračila lovske odškodnine, odloča posebno razsodišče po določilih par. 78 do 92 štajerskega lovskega zakona. Razsodišče obstoji iz načelnika, oziroma iz njegovega namestnika, dveh razsodnikov. Načelnika in njegovega namestnika imenuje sresko načelstvo po zaslusanju prizadetih občin in lovskih upravičencev za čas, dokler traja zakupna doba. Načelniki in namestniki takih razsodišč morejo biti samo neoporečni in nepristranski moške, ki so izkušeni v gozdarskih, kmetijskih in lovskih zadevah. Sresko načelstvo mora ob početku zakupne dobe obvestiti pristojne občinske urade in jim sporočiti, kdo je načelnik ali namestnik lovskega razsodišča za dotični lovski okoliš.

Kdor hoče uveljaviti lovske odškodnine, mora prijaviti svoj odškodninski zahtevek pristojnemu načelniku razsodišča ob času, ko se škoda še lahko ugotovi, ker bi sicer ta zahtevek ugasnil. Ako pa je mogoče ugotoviti škodo na žitu in drugih poljskih pridelkih

še ob času žetve, je treba prijaviti le samo poškodbo, dočim se višina škode in višina odškodninskega zahtevka ugotovi šele ob času žetve, oziroma ko je taka ugotovitev mogoča.

Načelnik razsodišča mora o vsakokratnem zahtevku na povračilo lovske škode takoj obvestiti lovskega upravičenca ali njegovega namestnika ter mora povabiti tožitelja in lovskega upravičenca k spravnemu poskusu. Ako ni mogoče doseči sporazuma, pozove načelnik razsodišča prizadeti stranki, da imenujeta vsaka po enega člana v razsodišče, obenem pa naznani kraj in čas prihodnje razprave.

Stranke se lahko udeleže te razprave, ako ne pridejo k razpravi, se razpravlja brez njih.

Ako ena ali druga stranka ne imenuje člana razsodišča, je načelnik upravičen uradoma in brez predloga imenovati člane razsodišča.

Razsodišče razpravlja in odloča po svobodnem prevdanku, vendar samo v okvirju predlogov, ki so jih stavile stranke. Pri razpravi skuša načelnik razsodišča doseči najprej sporazum v pogledu povračila in stroškov postopanja. Ako se ta sporazum izjalovi, pa mora razsodišče na podlagi potrebnih krajevnih poizvedb odločiti o sledečih točkah:

1. Ali je škoda nastala po divjačini, oziroma ob priliki izvrševanja lova.

2. V kolikor so utemeljene navedbe strank glede višine škode.

Pisatelj »Robinzona« Daniel Defoe. O njem poročamo obširno na drugem mestu.

Dr. Maranon, ki ima največ izgledov, da bo izvoljen predsednikom španske republike.

Čitajte in ne pozabite!

Trgovina BRATA ŠUMER v Celju

se ne nahaja več na Glavnem trgu št. 8, temveč od 20. aprila

v Prešernovi ulici šte. 17

preje Karl Vanič, zraven okrajnega sodišča (magistrata) ali

nasproti nemške cerkve.

728

Opozarjava, da bodeva v novem lokalu prodajala še nadalje po istih ugodnih cenah, kakor v zadnjem času na Glavnem trgu št. 8. Povejte Vašim sosedom in prijateljem, naj se udeležijo te ugodnosti, ker v sedanji krizi se mora gledati, da se poceni nakupi. Nova trgovina — novo blago, zato zopet po ugodnih cenah! Se priporoča in jamči za solidno postrežbo:

BRATA ŠUMER, Celje, Prešernova ulica 17

Čitajte in ne pozabite!

3. O odškodninskem zahtevku in povračilu stroškov.

Ako pa je mogoče ugotoviti dejansko škodo šele ob času žetve, se razprava preloži in mora tožitelj pravočasno staviti predlog, da se vrši cenitev in ugotovitev ob času žetve.

O vsakokratni razpravi sestavljene razsodišča je treba sestaviti zapisnik.

Proti izreku razsodišča ni nadaljnje pritožbe na kako višjo instanco. Pač pa je mogoče izpodbijati izrek razsodišča v smislu par. 595 c. p. r. s posebno tožbo pred rednim sodiščem.

To so bistvene določbe, ki urejajo postopek o prijavah in o ugotovitvah lovske škode ter o lovskih razsodiščih.

Ako lovsko razsodišče ne deluje, ima vsaka prizadeta stranka pravico vložiti pritožbo na pristojno sresko načelstvo.

★

Posvetovanja Male antante so pričela ta teden v zunanjem ministrstvu v Bukarešti. Zunanji ministri držav Male antante bodo razpravljali o nemško-avstrijski carinski združitvi in o stališču napram preplavljenju evropskega trga s cenim ruskim blagom.

Krog bolgarske vladne krize. Bolgarska vladna kriza ni mogla z mrtve točke. Največja težkoča pri sestavljanju nove vlade je bila razdelitev ministrskih mest, ker so zahtevale vse stranke najvažnejša ministrstva zase. 14dnevna kriza je končala na ta način, da je ostala stara Ljapčeva vlada brez sprememb.

Nenadoma je bil sklican za 1. maj od nove Jorgove vlade rumunski parlament. Predsednik Jorga je razvil pred zbornico program svoje vlade.

Razpust rumunskega parlamenta. Na izrednem zasedanju parlamenta je prečital ministrski predsednik Jorga kraljev nalog o razpustu parlamenta ter senata. Nove volitve v zbornico bodo dne 1., v senat pa dne 4. junija t. l.

Avstrija pozvana v Ženevo. Avstrija je prejela dne 27. aprila od tajništva Društva narodov poziv k razpravi sveta Društva narodov glede nemško-

avstrijske carinske združitve. Avstrija se je odzvala povabilu in jo bo zastopal v Ženevi podkancler ter zunanji minister dr. Schober.

Avstrijski parlament je izvolil dne 29. aprila za predsednika zbornice socialdemokratskega poslanca in bivšega zveznega kanclerja dr. Rennerja.

Posredovanje Amerike v pomorskem vprašanju. Ameriške Združene države je hudo zadela vest, da se bo sporazum med Francijo ter Italijo v brodovnem vprašanju razbil in da je radi tega v resni nevarnosti tudi uspeh posvetovanj svetovne razorožitvene konference leta 1932. Po tako globokem nesoglasju med velesilami bi stali po 13letnem miru pred istim položajem, kakor dne 29. junija leta 1914. Radi opisane opasnosti so pooblastile Združene države ameriškega senatorja Morrowa, ki se nahaja slučajno v Italiji in je že svoječasno posredoval med Francijo in Italijo v brodovnem vprašanju, da zastavi ves vpliv Združenih držav, da se bodo evropske velesile sporazumele v vprašanju moči na morju. Amerikanec se je podal na pot političnega misijona.

Portugalska revolucija. Portugalska je zadela na upornem otoku Madeira na trd oreh. Vstaši so zakopani v strelske järke in imajo mnogo strojníc ter tudi težke topove. Nadškof v Funchalu je hotel posredovati med portugalsko vlado in revolucionarji, a je prejel od mornariškega ministra odgovor, da pozna vlada le popolno predajo in nobenih drugih pogojev. Proti diktaturi v Lizboni je nastopilo dijaštvo z nemir. — Vstaja na Madeiri je končana, ker so se vstaši udali brezpogojno.

Italija in sovjetska Rusija. Med Italijo in Rusijo je bila sklenjena nova dobavna pogodba za 350 milijonov lir, ki poteče z 31. decembrom 1931. Italija hoče dobiti s to pogodbo v Rusiji nove trge, dočim bo prejemale istočasno od tam sirovine. Tudi vprašanje kreditov bo urejeno na novi podlagi.

Na Turškem so imeli skupščinske volitve, ki so za vlado tako izpadle, kakor je to sama hotela. Novi parlament je sklican za 4. maja, da izvoli novega državnega predsednika, ki ne bo nikdo drugi nego dosedanji diktator novodobne Turčije — Mustafa Kemal paša.

Strahote srednjeameriških revolucij. Po republikah v srednji Ameriki še

vedno vre in so razna revolucionarna gibanja zvezana z uprav turškimi grozodejstvi. Vodja upornikov v Nikaragui, general Sandino, je objavil grožnjo, da bo začel grozen pokolj med nasprotniki revolucije. Vse ujetnike, ki bodo padli vstajem v roke, bodo obglavili in natakneli njih glave na kolce. Ob morski obali so postavljeni že številni koli, na katere so natakneli glave obglavljenih ujetnikov.

V južno-ameriški državi San Paolo je nameraval izvesti oddelek vojske revolucijo, a jo je oblast zadušila ter napravila zopet red.

★

Sv. Oče o katoliški akciji. Cerkevno delovanje v javnem življenju in osebno na polju mladinske vzgoje, je v mnogih državah ovirano. To velja o Italiji, ki kljub pogodbi med Italijo in papežem ovira delovanje Cerkev v javnosti, pred vsem v mladinski vzgoji. Radi tega je papež Pij XI. pred nekaj dnevi naslovil javno pismo na milanskega nadškofa Schusterja, v katerem pojasnjuje cilje katoliške akcije in način njenega delovanja. Papež priznava voljo in prizadevanje italijanske vlade, da se mladina vzgaja v katoliški veri, vendar pa prava pristojnost ter oblast na tem polju pripada Cerkvi. Prav za to hoče papež ohraniti katoliško akcijo, da se ne bi mladini podeljevala samo zakonita najmanjša mera verskega pouka v šoli, marveč da bi se mladina po najpopolnejši verski vzgoji in, kar je še bolj važno, po verskem življenju in delovanju rešila — pred poplavo novega poganstva. Kar se tiče razmerja katoliške akcije do politike, poudarja papež, da je sv. Stolica vedno učila in ukazovala, da katoliška akcija ne sme delati politike. Na drugi strani pa katoliška akcija ne sme preprečiti onim, ki so se ji posvetili, da se v krščanskem in katoliškem smislu zanimajo za resnično in dobro politiko. Kar se tiče katoliške akcije in njenega razmerja do fašističnih strokovnih organizacij in do socialne organizacije države, delajo fašistične organizacije na enem polju, katoliška akcija pa na drugem. Akcija Cerkve in torej tudi katoliška akcija se razteza tudi na polje delavskega vprašanja v to svrhu, da pazi, da bi združevanje delavcev bilo v čast Bogu in v dobro duš. Ako obstoja na obeh straneh dobra volja in odkrita želja splošnega blaga, se bosta strokovna akcija vlade in katoliška akcija vedno srečali, ne da bi prišlo do sporov. Pojasnilo papeževo o katoliški akciji ima pred vsem pred očmi italijanske razmere, velja pa tudi za druge države, zlasti v tistem delu, ki govori o vzgoji mladine, ki jo more edino le Cerkev in njeno delovanje rešiti pred nevarno poplavo sodobnega poganstva. Od države in njene vlade ni odvisna celotnost dru-